

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 „ 05 „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 „ 50 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszatérésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, december 7.

A keserű pohár.

Még csak az izelítője, a szabadságnak első kortyja jutott a véletlen szerencse folytán részünkre, s a szabadelvű párt már is félni kezd, már is keserűnek érzi a pohárt, melyért 48-ban vérét ontotta a nemzet.

Micsoda vad logika, micsoda farizeuskodás lát nyomdafestéket és napvilágot a fél és egész lakáj lapokban? Mily veritékező homlokkal próbálják bizonyítani, hogy önrendelkezési jogunkat úgy nyilváníthatjuk legjobban, ha csak azért is úgy teszünk önnállóan is, mint ha Ausztria parancsolna.

Micsoda gyarló véleménynyel lehetnek ezek a parancs szóra gyártott újságok, az ő olvasó publikumokról, mikor oly magyarázgatással igyekeznek felvilágosítani, illetőleg világtalanná tenni őket, mint amilyet a »Nemzet« is közre bocsájtott tegnapi számában.

A papiros nemzet így csavargatja vékony logikáját:

»A kormányelnök által benyújtott törvényjavaslat alkotmányos szempontból miben sem különbözik a már elfogadott provizóriumtól. A magyar parlament már kijelentette, hogy egy évre meg akarja hosszabbítani a monarchia két állama közt létező gazdasági viszonyt. Ez akaratnyilvánítás feltételhez volt ugyan kötve, de nem a dolog lényegére, hanem az elintézés formájára vonatkozólag. A fel-

tétel abból állott, hogy a megszavazott provizórium az osztrák állam törvényes hozzájárulásától van függővé téve. A parlamenti uton keresztül vitt törvényes hozzájárulás nem következett eddig be s most már erősen valószínű, hogy nem is fog bekövetkezni. Szinte tény gyanánt vehető tehát, hogy az elintézés formája változást szenvedett; de nem változott meg a magyar törvényhozás azon akaratára, hogy a gazdasági kiegyezést ideiglenesen fenn akarja tartani. Ezt tartalmazza, illetőleg ismétli a br. Bánffy Dezső által benyújtott törvényjavaslat. Az anyagi intézkedés lényege ugyanaz, csak az alkotmányos forma más.«

Sajátságos Pál fordulások történnek a szabadelvű pártban és rendszeresen a rosszabb felé fordulnak. Nem is nagyon régen, úgy a Wekerle bukása táján, mikor repedezni kezdett a húsos fazék és inogni e disztelen rendszer, akkor a szabadelvű párt azt koftyantotta ki, hogy át megy a közjogi ellenzékre és meg teszi a kiegyezést. Azután más éra jött és ifj. Andrássy Gyula, meg Podmaniczky Frigyes kijelentették, hogy mereven ragaszkodik a párt a 67-es törvényekhez, melyeknek fejleszthető voltát sem ismerhetik el.

S most! Sajátságos! A felhivatalos a »Nemzet« egyszerű semmi formáságnak jelenti ki a 67-es törvényeknek egyik sarkalatos pontját, melyen, mint alapfeltétel nyugszik az egész kiegyezés, hogy t. i. Ausztriával csakis, mint alkotmányosan kormányzott országgal lépünk egységre.

De ha a szabadelvű párt saját külön

érdeke úgy kívánja, ime egy sarkalatos törvény, mily könnyen sülyed az egyszerű formáság módjára!?

Mily nyomoruságos az okoskodás második része is?!

A magyar parlament megszavazta a gazdasági kiegyezést azon *kautélával*, hogy Ausztria is parlamentje által járuljon hozzá. Hol van Ausztria parlamentje? Hol az az alkotmányos tényező, melynek a mi parlamentünk követelése szerint, mint másik kiegyező félnek kellene szerepelni?

Sehol. Szét foszlott. Egyik részét kidobták a rendőrök, a meg maradt másik részszel pedig nem lehet boldogulni. Tehát a feltétel, mely mellett parlamentünk megszavazta a provizóriumot nem teljesíthető. S mit mond a felhivatalos? Hogy ez is semmi, csak forma, spongyát rá.

És miért a békülékeny hang, miért? Talán a nemzetre nagy szerencsétlenség jönne másképpen? Vagy jön is talán.

Nem látjuk sehol, azt pedig ami jön, az önálló rendelkezést igen kívánatos pohárnak tartjuk, ha törvényes uton jutunk hozzá, s most az ideje úgy látszik, hogy hozzá jutunk. Vagy ettől kell félnünk?

Mondják meg bátran ezek az újságok, hogy miért? Más az ami elégiákkal sirja teli a kormánypárti lapokat az önálló rendelkezés közeledtére, más ok biztatja őket, hogy lehetőleg késleltessék, más okáért keserű nekik ez a pohár.

Nagyon régóta üzi játékát a szabadelvűpárt az országgal. A többi, különösen az Apponyi pártot befeketítette a felsőbb-

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

Falusi kisasszony.

Irta: Kincs Istrán.

Gombkötő Mária odaállott az édesapja elé s két kezét csipőjére téve kezdte magát illegetni előtte.

— Nézzen meg engem, édes apám, — szólt büszke mosollyal.

Az öreg fölemelte két szemét. Szerető tekintettel fonnta át gyermeke deli természetét. Ajkára szintén mosoly ült ki s az a mosoly azt beszélté a maga beszédes némaságával:

— Büszke vagyok rád, én szép gyermekem.

— Mondanék valamit, édes apám, — kezdte megint a leány.

— Hadd hallom hát, mit?

— Hát izé . . . igenis, az jutott eszembe — vette föl a szót Mária szégyenlős zavarral a köténye széle után kapva — mit gondol, édesapám, nem vállanék be kisasszonynak?

— Jaj töröm a zuzádat, te kis bolondom — kacagott föl az öreg — hogyan is juthatt olyan fura gondolat eszedbe?

— Csak úgy, hogy eszembe jutott. Szóljon hát no már egyszer édes apám, mondja, ugy-e hogy helyre kisasszony vállanék belőlem?

— Azt meg hiszem édes gyermekem, de azért még se léz te kisasszony.

— És miért ne lehetnék? — biggyesztette föl ajkát a szép Mária.

— Miért? miért? — himezett Gombkötő András. — Hát azért, mert nem érted a kisasszonyok dolgát, Mert lásd, fiam, a dudát nem elég csak fölfujni, azt billegetni is kell tudni.

— De hogy valaki billegesse, mégis csak föl kell előbb fujnia, — vágott vissza Mária.

— Abban is igazságod van, gyerekem, esakhogy ki tizennyolez esztendővel veszi még csak azt a portékát kezébe, az bajjal tanul már meg dudálni.

— Az az embertől függ. Én, teszem, csöppet se félnék fölesapni kisasszonynak. Azoknak a dolgát hiszen könnyű megtanulni: esznek, isznak, alusznak.

— Jól van no, — fejezte be Gombkötő a furesa diskurzust, — én meg a lányomat sokkal jobban ismerem, hogy sem az evés, ivás alvást örvendéné csak egyedül a világon. No ugy-e bár, kis galambon?

Mária nem tudott felelni, mert apja megölelte s csókkal zárta le kívánatos piros ajkait.

A következőzés pedig azt mutatta, hogy Gombkötő nem ismerte a maga leányát.

Egyszer csak hordani kezdték a postáról a sok skatulyát, batyut, s annak a tenger lőtás futásnak az lett a vége, hogy Gombkötő Mária megalapozottan.

Egy kisasszonnyal több volt a faluban. Az öreg először hinni sem akart a tulaj-

don szemének. Mikor Mária egy vasárnap délelőtt teljes parádében benyitott hozzá, azt hitte valami városi dáma tévedett be véletlenül hozzá. Ha mit nem már, hát kezét csókol neki iziben.

Dehogy ismerte volna meg a tulajdon leányát! Hanem mikor azután véges végül mégis csak megismerte, szinte nekikeseredve mordult rá:

— Hát mégis csak megbolondultál, leányom?

— Inkább most jött meg az eszem, — felelt kaczkias hajlongások között a kisasszony s ezzel vége volt a kölcsönös bemutatkozásnak. A haragos apa azzal fejezte be:

— Csak azután keserű gyümölcsöt ne teremjen neked a te kisasszonykodásod — fogta kalapját és faképnél hagyta ő nagyságát.

Hanem hát szó, a mi szó, Mária kisasszony volt, — olyan kisasszony vállott belőle, hogy más kettő se termett hozzá fogható az egész faluban. Hiszen a postás-kisasszonyról talán jobb nem is szólni, hosszú és vékony dongája teremtés volt az: csak árnyékába sem állhatott a telt idomu s fejedelmi tartású Gombkötő Mária. A kasznárnak a lánya meg, az meg ugy jár mint valami harmincz esztendőös barázda billegető. Teszi veszi magát, pedig hát a tollán, akarom mondani a ruháján kívül alig van, miben henczegetne. Minden eriber persse nem lehet Gombkötő András, kinek hat ökre jár ki az udvaráról. Szóval Mária minden tekintetben megüti a mértéket, szolgabíró is megnyalhatná kezét, ha neki adná.

ség előtt, programját utópiának hirdette mindenütt. És a rágalom már-már fogott.

De egyszerre honvéd iskoláról, magyar udvartartásról, állami különállásról kezdünk beszélni s mind ez oly gyorsan jön egymásután, mint egy álom. Az ország kezdi észre venni, hogy az az utópia nagyon is elérhető valami s akadály csakis egy borraivalós politikai rendszer volt. Kezdi sejteni, hogy jobb kezekre is lehetne bízni a kormányrudat.

A korona is meg pendítette a fuzió eszméjét, mint nemrég hirdették a lapok s ettől fáznak a kormányparti érdekbiztosító szövetkezet tagjai, mert hát nagy baj is volna biz az, ha egy csomó nem inkompatibilis cseppenne be a pártha. Pedig ha továbbra is így fejlődnek a viszonyok, úgy független lesz Magyarország Ausztriától is, Ausztria slephordozóitól, a szabadelvű klikktől is.

Ezért keserű a pohár, mely közeleg.

Hja! minden gyógyszer keserű, de gyógyít.

P-y.

Utasítás a középiskolai igazgatók számára.

A hivatalos közlöny tegnapi száma hosszas utasítást közöl, melyet W l a s s i e s miniszter adott ki a középiskolai igazgatók számára.

Őszintén szólva nagyon sok okos dolgot ad utasításul a miniszter az igazgatónak, ha ezek követik az utasítást nagy hasznára fog válni a hazai középiskolai ifjuság nevelés ügyének. Csak azt aggodalmat tápláljuk az utasítással szemben, hogy az igazgatók nem lesznek képesek teljesíteni tenger sok teendőket, melyeket az utasítás ró rájuk. Igaz, hogy a legtöbb középiskolánál az igazgatók nem tannak, legfeljebb 4—6 órát adnak hetenkint, de a miniszter által előírt teendők lelkiismeretes végzésére két ember is kevés lenne.

Nincs terünk közölni az öt nagy kolumnára terjedő utasítást, de jóleső örömmel konstatáljuk, hogy a miniszter figyelmét az utasítás

készítésnél nem kerülték el a vallás-erkölcsi szempontok. Mindjárt a bevezetésben hangsúlyozza, hogy a középiskola feladata megfelelni a vallás-erkölcsi és nemzeti szellemben vezetett nevelésnek és tudományos oktatásnak. Hányszor halljuk tanároktól is hangoztatni, hogy a nevelés a szülői ház dolga; ime a magyar közoktatás legfőbb őreinek autentikus nyilatkozata. Utasítja továbbá a miniszter az igazgatókat, hogy ügyeljenek fel a tanárookra, kellőleg teljesítik-e a felügyeletet, mikor az ifjuság vallási gyakorlatait végzi; utasítja őket arra, hogy gonddal örködjének; legyen gondjuk az ifjuság olvasmányaira, a jó erkölcsöket és a vallást sértő könyveket meg ne tőrjék az ifjusági könyvtárban stb. stb.

Vajha megszívlelnék az utasítás szavait és szellemét akiket illet, rajta foganatja is lenne és ne maradna papírosan.

Uj törvény.

Az igazságügyi miniszteriumban az érdekelt társ-miniszterek kiküldötteinek közreműködésével készített új szövetkezeti törvényt, mint jelentik, a miniszter januárban be-terjeszti a képviselőház elé. E törvény szabályozni fogja a gazdák és kisiparosok szövetkezeteinek ügyét és új hitelforrást fog nyitni nekik. Nem ismerjük a javaslatot, épp azért nem szólunk hozzá. Aligha tévedünk azonban, midőn azt állítjuk, hogy itt arról a javaslatról van szó, a melyet a pénzügyi miniszter a kötvények adómentességéről szóló törvény tárgyalásánál legutóbb megígért. Egy vagy több nagy intézetet akarnak fölruházni azzal a joggal, hogy ilyen záloglevélfajta kötelezvényeket adjanak ki s a befolyó pénzzel a hitelszövetkezeteket lássák el.

Államháztartási kimutatás.

A pénzügyminiszter most tette közzé a magyar koronához tartozó állampénztáraknál 1897. évi július 1-étől szeptember végeig előfordult bruttó bevételekről és kiadásokról szóló kimutatást, melynek végösszegét hozzáadva az előző két negyedév megfelelő tételeihez, az 1897-ik

év első három negyedének kezelési mérlegéről a következő szomorú képet kapjuk:

Évnegyed	Bevétel	Kiadás.
I.	112,905.194 frt	134,255.919 frt
II.	115,651.883 "	116,400.499 "
III.	136,040.303 "	132,948.313 "
Összesen	364,597.380 frt	383,605.731 frt.

E szerint tehát az év első három negyedének kezelési hiánya nem kevesebb, mint 18,008.351 frt. Ez azonban még nem fejezi ki a teljes hiányt, mert vasuti beruházásokra még külön 14.750.000 frtot adtak ki, a mivel együtt a deficit nem kevesebb, mint 32,758.351 frt. Ez a 14³/₄ millió frt ugyan a negyedik negyedben már befolyt a beruházási kölcsönből, de a harmadik negyed mérlegét egyelőre még csak mint kiadás terheli. Ha azonban ettől az összegtől el is tekintünk, a kezelési hiány magában véve is elég nagy ahhoz, hogy alaposan megfontassa azt a rózsás képet, melyet a pénzügyminiszter tegnap az államháztartásról exposéjában adott, mert ha más években a negyedik negyed ki is szokta egyenliteni a három első negyed hiányát, erre az idén alig számíthatni, mert az idei rossz termés miatt az ország legnagyobb részében inségkölcsönökre van utalva a nép, nemhogy a nagy adókat pontosan fizethetné.

A kereskedelmi miniszternek a m.

kir. központi statisztikai hivatal 1898-ik évi munkaterve tárgyában ma a képviselőház elé terjesztett jelentése szerint a m. kir. központi hivatal az 1898 év folyamán a következő statisztikai ágakat fogja művelni, ugymint a népmozgalmi, az aratási és szőlőszeti, az állatvásárok, a piaci árak, a bányászati és kohászati, az ásványvíz-források, a gyári törvényben nyilvántartott gyártelepek, betegségyelőző pénztárak, az ipari balesetek, a kézi zálogkölcsön-utlevelek, az áruforgalmi, a tengerészeti (hajó- és áruforgalmi), a tengeri halászat, a vasuti, a hitelintézetek, a biztosító intézetek, a tűzkárok, a közoktatásügyi, az egyházi és hitéletre vonatkozó, a felekezeten kívül állók, a házassági perek, a bünygyi és a véderő-statisztikát.

Hanem hát persze szolgabíró ritkán vergődik feléjük s a ki odavetődik, a kerületbeli főbíró az is házas: husz esztendeje, hogy elfelejtette, mikor hajózott bele a boldog házasság révébe, Csakhogy vannak városon más urak is egyiknek másiknak szép nővéstü a bajsza; kinek meg ábrázatával nincs módja dicsekedni, annak rendszerint szebb a hivatala. A szive fáj az ember fiának, mikor annyi derék szerencse között kell választania.

Gombkötő Márinak legalább módjában állott a választás. Bucsut jártak hozzá a közeli városból a férfiak. Márinak meg gondja volt rá, hogy hiába ne jöttek legyenek. Nagyban értett a főzés mesterségéhez s ha amolyan kedvére való vendég érkezett, úgy megrakta az asztalt mindennemű jókka, hogy ujságokban kezdtek már híresztelni a Gombkötő ház vendég szeretetét.

Elmult szerencsésen egy esztendő, Mária lassan már bele is tanult a fölfujt duda billegelésébe: nemcsak dávává vedlett, hanem tudta is adni már a dává. Sarlót, kapát, dehogy fogott volna a kezébe, legfőlebb csak horgolt és könyveket olvasott. Szép históriák valának a könyvekben, olyan szépek, hogy féléjszakákat töltött mellettük s a másik fél éjszakát meg úgy virrasztotta keresztül: azok a megható történetek szinte egészen kivették a barázdából s elűzték az álmat a szemérol.

A kisasszony kitünően érezte magát, csak az öreg Gombkötő mozgott közbe közbe. Sokba került az a hiábavaló traktálás s hogy azután egyszer csak nagyon megsokallotta, akkor szóvá tette a dolgot lánya előtt

— Mondd csak, Mária — kérdé kedvetlenül — hányadán vagy te azokkal az urakkal?

— Nagyszerűen mulatunk mindig — volt a válasz.

— Jól van no, de én azt szeretném tudni, mit beszélnek.

— Beszélnek azok mindenfélét!

— Ugy értem, felőled mit beszélnek? Szólt-e már egyik-másik!

— Hogy szólt-e-e? — Tört Mária lelkesen — hát hogyne szóltak volna! Egyik dicséri a barna szememet, a másik holló hajamat, a harmadik nem tud betelni természetemmel. Angyal vagyok a negyediknél... ellenállhatlan az ötödiknél... de ki győzné a sok dicséretet sorra venni?

— Balga gyerek vagy, látom, nem értesz engem — szakította félbe lányát az öreg — s ha hihetek saját szememnek, azok az emberek csak beszélnek, de nem tesznek.

— Azaz hogy édesapám tesznek is. Hány csipi meg az arcomat; s megölelni, akárhányszor megölelnének, ha úgy engedném magamat.

— No hiszen csak az kellene! Beesületes lányunk neveitek, hozzád csak az nyuljon, kinek az oltár ad hozzá just. Hát szólt-e már házasságról valamelyik!

— Azt hiszem, igen szégyenlősek valamennyien. Tudja, édes apám, városon nem nevezik a gyereket mindjárt a maga nevére, rébuszban beszél valamennyi s azt csak az találja ki, ki ért a nyelvökön. Teszem példának okáért én. Tudom és édesapám is szentül megiheti, valamennyi elvenne egyszerre, csak szóba hoznám nekik.

— Hozd hát szóba egyszer — mosolygott az öreg keserűen.

— Én? én hozzam szóba? nem édes apám azt nem teszem. Meg kell mutatnom, hogy több lakik bennem, mint a mennyit paraszt apámtól tanultam.

Gombkötő András fölugrott.

— Jól van, Mária — kiálott föl haraggal — parasztnak nevezted, nem bánom, elvállalom, de paraszt módra rontok is nekik legközelebb s a kinek komoly szándéka nincs, mind kipusztítom a házamból. Isten engem úgy segéljen!

A párbeszéd abba maradt, de a haragos atya állott szavának. Legkérdette sorba a városi ingyenélőktől, hogy melyeknek kell a lánya. S hogy egyiknek se kellett, mind kidobta őket a házból.

A kisasszony sirt, toporzékolt dühében, de a dolgon változtatni nem lehetett: Gombkötőék házból kipusztult a vendég. Kihalt a ház, megbuktak a dáridók s a kisasszony három évet vénült minden esztendőben.

Egyszer azután igazán rájött a bolondja: férhez akart menni minden áron. Igen ám, de kihez? Parasztlaszonynak csak nem mehet, az már valami természetes; de meg bolond is volna az a legény, ki kalapos dává szerződhetne a konyhájára. Bizony Isten, jómaga keverhetné utóvégre még a rántást. Városi ember meg nem törte magát a vénülő leányzó után, nem kellett nekik a Mariska, hogyan kellene most a Mária néni.

Szegény Gombkötő Andrásnak kin volt az élete a tulajdon gyermeke mellett. Mutha bi-

ORSZAGGYULES.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 7.

Berzeviczy Albert ült az elnöki székbe s nyomban bejelentette, hogy Mülek Lajos mandátuma végleg igazoltatik.

Azután *Dániel* br. keresk. miniszter mutatta be a keresk. miniszterium 1896. évi működéséről szóló jelentését s a statisztikai hivatal előterjesztését 1898. évi mandátumáról.

Az új provizorium.

A jelentések meghallgatása után

Kossuth Ferencz állott föl. Azzal kezdte, hogy a javaslat odassék ki első sorban az osztályoknak, amelyekben pártfegyelmi kötelezettség nélkül lehet megnyilatkozni s a miniszterek is az osztályok elé idézhetők. (Zajos helyeslés és úgy van! a szélsőbalon.) Fejtegeti az osztályok előtt való tárgyalás áldásait s kijelenti, hogy nézete szerint az első provizorium megszavazása *elhamarkodottság* volt: a magyar állam ezzel följárlotta magát Ausztriának és Bécs visszautasította. Szívünket tártuk Ausztria elé, hadd szívja életerőnket s visszautasította, nem kellett neki.

Lévay Lajos: Helyes!

Kossuth Ferencz: Látni való, hogy az osztrákoknak nincs nagy kedvük megkötni velünk a vám- és keresk. szerződést. Miért erőszakoluk hát! Miért ajánkozunk most Ausztriának, mindön 30 év óta az első lépést tesszük az önálló vámkérdés terén s a mikor a kormány se hiszi, hogy az alkotmányos Ausztriával megegyezésre juthatunk? s jelen viszonyok közt eskák a császár paragrafussal lehetne a dolgot áterőszakolni; pedig a magyar alkotmány nem ismer császár paragrafust.

Hentaller Lajos: Még császárt se?

Kossuth Ferencz: Ausztriában annyira nincs alkotmányosság, hogy még össze hívni se merik a reichsratot. Ilyen viszonyok közt kötni szerződést, erőszakolni a status quot — vízbe ugrás . . .

Meszlény Lajos: Persze *szabaduszó*. (Derűtség.)

Hentaller: Pedig megérdemli az uszó mester *kötelét*. (Zaj. Tetszés balról.)

Kossuth: Erdemes-e az ily status quot fentartani, mely nekünk nem hasznos, Ausztriának pedig nem kell? (Kiáltások a szélsőbalon: Nem! Nem!)

Tisza Kálmán fejét csóválja, jegyzeteket csinál.

Meszlény: Talán leakarja akasztani a bihari pontokat?

Kossuth: Elérkezett az állandó intézkedés ideje. Nem hiszi, hogy felsőbb helyről ez elé akadályokat gördítenének. Ha a korona szentesítette a polgári házasságot, habár hagyományával és egyéni érzésével ellenkezett; ha a korona el tudta tűrni a cseh uralkodást Ausztriában, habár eredetire e dynastia német; akkor sértés volna feltételezni az uralkodóról, hogy nem hajlanék szíve Magyarország igazi érdekei felé. (Zajos tetszés a szélsőbalon.) Fölteszi a kormánypárttól, hogy igazi magyar érzése földobog az önállóság gondolatára, a kormány pedig dicsősége betűit írhatná a történelem lapjára. A szélsőbalnak *elszánt akaratát megakadályozni az oly tervet, mely a kínáló alkalmat elszalasztja*.

Azt kívánja, hogy mondanák ki javaslatban, hogy ha az alkotmányos Ausztriával az egyesység nem sikerül, logikusan következnek az önálló bank és az önálló vámterület. Indítványozza újból, hogy a javaslatot az osztályokhoz kívánja utasítani. (Viharos, hosszantartó éljenzés és taps a szélsőbalon.)

Bánffy Dezső báró miniszterelnök (Folytonos »éljen Kossuth, abezug Bánffy«): Ama kérdés, hogy a javaslatot az osztályokhoz utasítsassék-e . . .

Endrey Gyula: Az osztrákokhoz! (Derűtség.)

Bánffy miniszterelnök: Nem tartom szükségesnek a fölött vitatkozni, hogy e javaslatokkal mi történjék, hova utasítsassék, mert ennek is, mint minden hasonló javaslatnak eljárási módja az, hogy a bizottságnak adatik ki jelentéstétel végett. Az a javaslat csak a statusquo fentartását ezélezza (Kiáltások: az a baj! s azért indítványozza, hogy utasítsassék az igazságügyi bizottsághoz. (Zajos ellentmondás balról, helyeslés jobbról.)

Bartha Ödön (A jobboldal kivonul. Kiáltások balfelől: Várj még, ne beszélj, hadd vonuljanak el)

Elnök: Tessék beszélni*Kiáltások balfelől khorusban*: Ráérünk!

Bartha Ödön: Az utóbbi időben szálló igévé lett ez a mondás: A nemzet szíve aggodva dobog.

Nem ezt a javaslatot várta a nemzet dobogó szívvel, hanem azt, mely minden magyar eszményképe, bálvány: Magyarország függetlenségét. (Zajos tetszés a szélsőbalon.) Mikor 1867-ben a vám- és a hankügyekről volt szó, Deák Ferencz maga indítványozta az ad hoc bizottságot. Két nap alatt végezhetne ez a bi-

zottság a javaslattal. Két napi halasztás nem lehet veszedelem, ha veszedelem, akkor a kormány terheli a felelősség: mért késett a javaslattal? A javaslatot a jobboldalon úgy ünneplik, mint a legkorrektebb alkotást. Minő vakság! (Ugy van! balfelől.) Hiszen már az is közjog sérelem, hogy az önrendelkezést ez a javaslat a 67: XII. tez. 68. §-ára alapítja, mert hiszen a mi gazdasági önállóságunk a pragmatica sanctión s az 1848-diki törvényeken alapszik, a 67-diki törvény csak biztosítéka annak. Indítványozza, hogy a javaslatot egy ad hoc bizottsághoz utasítsák.

Olay Lajos felsorolja a javaslat sérelmeit s indítványozza, hogy a javaslatot az osztályokhoz s azonfelül az *igazságügyi bizottsághoz* is utasítsák.

Pichler Győző visszapillantást vett az asztriai örvöngő jelenetekre, olyan az, mint mikor 3 józan ember keze oda van kötve az örvöngőéhez. Szabadítsák föl amazit, vegyék el a kötelekeket. *Kossuth* javaslatát pártolja.

Asbóth János: A méltányosság szempontjából szükséges, hogy a kormány az ellenzék kívánságát figyelembe vegye. Helyesebbnek tartja az *ad hoc* bizottságot s azért *Bartha* javaslatát pártolja.

Győry Elek: Kárhóztatja a kormány merev álláspontját. Ez csinálja meg legjobban az obstrukciót. Az osztályokhoz való utasítást pártolta, mert ott nem szégyen, ha valaki elismeri hibáját! Ott lehet kapacitálni. Ha azonban az osztályokhoz való indítványt leszavazzák, legalább az ad hoc bizottságot szavazzák meg. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Pap Elek. (Kiáltások: Öt perc szünet!)

Elnök: Kérem, még nincs itt a szokásos idő. Majd *Pap* Elek képviselő ur után.

Pap Elek: Rövid beszédben kijelenti, hogy föltétlen ragaszkodik *Kossuth* indítványához. Nem azért, amiért a jobboldal ragaszkodik a miniszterelnök indítványához, hanem mert ez jobb, s a nyugodt tanácskozás föltétele. Az osztályokhoz való utasítást pártolja. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Öt perc szünet.

Lukács Gyula: A függetlenségi pártot választott rövid program alapján küldötték ide. Benn van ebben a programban a vámközösség megszüntetése is. Most ennek megvalósulása előtt állunk. Meg kell ragadnunk az alkalmat, ki kell vívnunk az önállóságot. *Kossuth* javaslatát pártolja. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Holló Lajos ezután *Kossuth* javaslatát pártolja. Hosszabban nyilatkozik a mai helyzetről.

Elnök: (csenget.) Figyelmeztetnem kell a képviselő urat, hogy ne téveszsze szem elől azt, amit az előtte felszólalók helyesen figyelembe vettek, hogy t. i. most a *javaslat hovatarozásáról* van szó. (Kiáltások balról: Hisz arról beszél!) A képviselő ur nagyon is mélyen merül a javaslat kritizálásába.

Felkiáltások balról: Joga van! Szabad neki!

Elnök (csenget): Csendet kérek! En a házszabályok értelmében járok el, melyek kötelességemmé teszik a figyelmeztetést.

Kiáltások balról: Mit akar? Erőszakoskodni? Kramarzi! Kramarzi!

Holló tudomásul veszi az intést, de a tárgy fontossáaa megköveteli, hogy bővebben nyilatkozzék.

Holló után *Marjay* következett volna szólsra, de beszédje elmondására már nem lett idő, miért is az csütörtökre maradt.

Nagyvárad város közügyei.

A holnapi közgyűlés tárgysorozata.

Csütörtökön, holnap délután 3 órakor tartja Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága közgyűlését.

A tárgysorozat elég érdekes arra, hogy az egész délutánt betöltse.

Igérkeznek itt-ott zajosabb viták, de maradandó becsü határozata minden bizonynyal az lesz, a melylyel a gyermekkorház létesítésének ügyét viszi előbbre.

zony ő tehetne róla, hogy hoppon maradt a szerencsétlen. S mert a bolond vászoncselédje napról-napra jobban vadult, kellett valamit próbálnia az öregnek.

Ahhoz a párthoz szegődött, melyik az öreg kántort leakarta tenni a hivataláról. És hogy Gombkötő odaszegődött, nyomban veszett ember volt az öreg tanító. Tisztelesség szólván kidobták az iskolából, hogy a lába sem érte a földet. Aztán megtették az új tanítót fiatal ember képében, kinek megkellett fogadnia, hogy Gombkötő Mária léssen az ő felesége.

Járt is a házukhoz, evett is, ivott is hanem legvégtére a postáskisasszonyba akadt bele, azt vitte az oltárhoz.

Az öreg Gombkötő utána egy jegyzővel próbált szerencsét. Tisztára ő erőszakolta keresztül a részeges gazembert s a végén mégis fölesufolta az is — a kasznár leányát vette el.

Egy kisasszony volt már csak a faluban. Gombkötő Mária, hanem az kisasszonynak is maradt, nem kellett szegény senkinek.

S különös! ez a leány, ki előbb mindenkor csak tetszeni akart, tetszeni minden áron, az egyszer csak nagyot fordított a rudon. Kezdt nem törődni az emberekkel. Sutba kerültek a tarka selyem ruhák, sutba minden ami őt hivalkodó multjára emlékeztette, csak a kalapot tartotta meg. Hanem annak a kalapnak daczára annyit jött, ment, parancsolt, dolgozott, hogy tultett a legjobb gazdaasszonyon a faluban. Mikor édesapja az öreg Gombkötő meghalt, azzal a boldog tudattal költözködött a más világra, hogy mindennemű jószága nem kerül

bitang kezekre. Mária az egykori kisasszony vette át a gazdaságot.

S megfoghatatlan egyszer csak késő állit be a házhoz. Alig kergették ki azt, már jött a második, a harmadik . . . Hanem hát Gombkötő Mária szóba sem állott egyikkel is. Esze ágában se volt férjhez menni. Hogy pedig mégse legyen teljesen elhagyatva, fogadott egy árvát a házához, szeretettel nevelte, anyja akart lenni, hogy ő neki meg édes leánya legyen.

Tizenkét esztendő volt már a kis Mariska, s még nem volt rá eset, hogy anyjától kikapott volna. Hanem tizenkét esztendő korában akkor hát megkapta duplán. Gombkötő Mária úgy látszik helyre akarta hozni egyszerre sok esztendőbeli mulasztását.

Ugy történt, hogy a kis Mariska szeretettel simult nevelőjéhez, simogatta, kedveskedett neki s a végén azt kérdezte:

— Édes anyám, mikor vész nekem kalapot?

— Ka-kalapot? — dadogta a vén kisasszony — kalap kell neked, gyermekem? Jól van, adok én neked mindjárt kalapot — s azzal botot fogott s elkezdte ütni verni a szegény árvát, hogy számalom volt hallgatni a boldogtalan teremtésnek keserves jajgatását, szívet átjáró sirását.

De olyan semmiség miatt úgy elverni azt a kedves jószágot! Hiszen meglátszott, hogy Gombkötő Mária nem édes anyja, nem a szíve alatt hordozta gyermekét, csak mostoha, komisz mostoha tud olyan szívtelen lenni . . .

És Mariska nem apott kalapot. Így történt, hogy a kisasszony lányából nem lett kisasszony.

A tárgysorozat a következő.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1897. évi december hó 9-én esetleg következő napjain, mindenkor d. u. 3 órakor a városház tanácstermében tartandó ülésén következő ügyek fognak tárgyalatni:

1. Polgármesteri havi jelentés.
2. Belügyminiszteri körrendelet a hazai asfalt ipar pártolása ügyében.
3. A földmivelésügyi miniszter a szarvasmarha és sertés tenyésztésről alkotott szabályrendelet jóváhagyása iránt kelt leirata.
4. A közigazgatási bizottságból év végével kilévő Mezey Mihály, Hlatky Endre, Dr. Váry Szabó Béla és Frankó Endre tagok helyett választás.
5. A tanács javaslata Verebi András és társai köztér átengedés iránti kérvényük tárgyában.
6. U. a. előterjesztése az izr. hitközség utczavonal megállapítás iránti kérvényükre.
7. U. a. előterjesztése a szegény gyermek-kórház ügyében.
8. U. a. előterjesztése Popper István budapesti lakosnak mint a paptamás felsődnai helyi érdekű vasut engedélyesének részvény jegyzés iránti kérvényére vonatkozólag.
9. U. a. előterjesztése a tűzörségi őrtorony kijelölése iránt.
10. U. a. jelentése. Megyeros János, mint a Dunkel Dénes engedményese és Dunkel Gizella által Nagyvárad város közönsége ellen indított per állásáról.
11. U. a. előterjesztése, Czegléd Sándornak, mint a Zöldfa bérletjének bérleengedés iránti kérvénye tárgyában.
12. U. a. előterjesztése a szikviz fogyasztási adó bérletére megtartott árverés eredményéről.
13. U. a. előterjesztése a városi nyomtatványokra megtartott árlejtés eredményéről.
14. U. a. előterjesztése a tűzifa szállítására megtartott árlejtés eredményéről.
15. U. a. előterjesztése özv. dr. Rednik Józsefnének férje halotti negyedi kiutalása iránti kérvénye tárgyában.
16. U. a. véleményes jelentése Klein Illés nyugalmazott községi iskolai tanító kegydíja és milleniumi nyugdíjpótléka ügyében.
17. Kretz Péter és Kretz János földbérlet átruházás iránti kérelmük.
18. Bálint Tógyerné földbérleti szerződése.
19. Tokai Mihály és neje köztérvételei szerződése.
20. Az igazoló választmány jelentése a várad olasz városrészben megejtett törv. hat. bizottsági tag választásáról.
21. Az igazoló választmány megalakítása.
22. A nyugdíjbizottság előterjesztése a néhai dr. Rednik József özvegyét megillető özvegyi ellátás és kiskorú gyermeke neveltetési pótléka folyóvá tétele tárgyában.
23. U. a. Szabó Imre utkaparó nyugdíjazása iránt.
24. U. a. Gásparik Lajos kézbesítő nyugdíjazása iránt.
25. U. a. javaslata a nyugdíj ügykezelési szabályzat 16 §-ának módosítása iránt.
26. U. a. előterjesztése Kánitz Ármin és Balaskó János fellebbezésük tárgyában.
27. U. a. előterjesztése a fertőtlenítők és ápoló nyugdíjigényeinek kimondása iránt.
28. U. a. jelentése, a nyugdíj bizottság választás alá eső tagjai megbízatásának lejárta iránt.
29. Dr. Hertskó Adolf egyetemes orvos tudori oklevele.

Miről midőn a törv. hat. bizottságának t. tagjait értesíteni szerencsém van, egyszersmind tudatom, hogy a közgyűlési tárgyak a közgyűlést megelőző napon a város tanácstermében kitéve lesznek s bárki által megtekinthető.

Nagyvárad, 1897. decz. 7.

Rácz Mihály,
főjegyző.

A »Gyermek-kórház« létesítése.

— A főszámvevő tervezete. —

Jóteknő emberbarátok hagyományai, adományai szép összegre emelték a Nagyváradon létesítendő »Gyermek-kórház« alapját.

Az alap legtekintélyesebb része a pelbárt-hidai és kotyikleti birtokokból áll, a hagyaték, melyet néhai Sztaroveszky Imre volt nagyvárad polgár hagyományozott a »Gyermek-kórház« azzal a kikötéssel, hogy a birtokok jóvedelmét mint haszonélvező, özv. Tulics Józsefné élvezze mindaddig míg meg nem hal.

Évenként nagyon sok szegény gyermek pusztul el, a kiket kellő ápolás, gyógykezeléssel meg lehetne menteni.

A városi tanács már korábban érintkezésbe lépett a haszonélvezővel és sikerült olyan eltelekre birni a haszonélvezőt, hogy a birtok teljes tulajdonába jöhet már most a városnak s az eddigi haszonélvezet helyett bizonyos évi összeget fizet a város özv. Tulicsnének.

Ezenkívül a Gyermek-kórház czéljaira Radocsai Etelka hajlandó elég jutányos árért házat, mely néhai Sztaroveszky Imre tulajdona volt, átadni a városnak a »Gyermek-kórház« czéljaira.

A múlt közgyűlés tudvalevőleg az ügyet visszaadta azzal, hogy becsülik meg a hagyományozott birtokokat, vizsgálják meg szakértők a megvásárolandó házat és nyújtsanak beszámvetést arra nézve, hogy a Gyermek-kórház felállítására és fenttartására mily összegbe kerül.

A helyszíni tárgyalás meg volt a kotyikleti birtokon s az a legalacsonyabb értékben számítva is, tetemes értéket képvisel.

Ragány János városi főszámvevő terjedelmes jelentést dolgozott ki, melyben kimutatja a birtokok értékét, a jelenlegi haszonélvezet összegét, a megveendő ház értékét s ezekből kitér, hogy a birtokok megváltása előnyös a városra.

Ha a két birtokot a legalsóbb áron értékesítenők, az esetben is 7542 korona 61 fillér jóvedelem jön a birtokok árából, a miből ha leszámítjuk a megváltás után fizetendő évi kiadást, az 5663 koronát, a felesleg 1879 kor. 61 fillér, vagyis annyival előnyösebb a megváltás, mint a jelenlegi állapot.

Ezek alapján a főszámvevő ajánlja ugy az özv. Tulics Józsefné, mint a Radocsai Etelka ajánlatának elfogadását.

A kórház felállítása.

A »Gyermek-kórház« felállítására nézve szintén részletes előterjesztést tesz a főszámvevő. A legapróbb részletekig vette fel a szükségleteket.

Tekintettel az alap kevés voltára s arra a biztos és másutt tapasztalt körülményre, hogy egyideig nem fognak a Gyermek-kórházzal rokonszenvezni, egyelőre 12 ágygyal javasolja a kórházat berendezni és pedig a Sztaroveszky-féle háznak a kaputól balra eső részében, melyet külön bejárattal s az udvaron kerítéssel választana el akként, hogy az óriási kert egészen a kórházhoz tartoznék.

Az itteni épületet csekély, 400 frttal át kellene alakítani, a kaputól balra eső uri lakást pedig legalább 1000 koronáért ki lehetne adni bérletbe. (Eddig 1000 frtot fizettek érte).

A Gyermek-kórház a következő helyiségek-ből állana: két szoba a betegeknek, két szoba az ápoló apácák részére lakás és főzésre, 1 szoba a behozott gyermekek betegségeinek megfigyelésére, ezenkívül nős házmesteri lakás, élettár, fás és más kamarák, mosókonyhák, halottas szoba stb.

Az összes átalakítás és felszerelés költsége 3347 korona 90 fillér egyszersmindenkorra.

Azonban ez az összeg is apadni fog 200

koronával, mivel Radocsai Etelka felajánlotta, hogy az ápoló apácák lakását a sajátjából fogja felszerelni.

Az irgalmas szerzet telke mellett levő kis utczai épület egy szobával és előszobával az orvos rendelő helyisége lesz, különösen az ambuláns betegek részére.

Az évi, tehát állandó kiadás, a 12 ágyból 10-et állandóan ha elfoglalva számítjuk, nem oly tetemes.

Alkalmazva volna két ápoló apácza, a kik közül az egyik főzne, továbbá egy cseléd a takarításra.

Az orvos az intézetben kívül lakna, de a kórházzal telefon kötné össze a lakását.

A kiadási tételek a következők: az ápolás és élelmezés naponként és személyenként 80 fillér (Budapesten 70 fillér), tehát 10 beteg után évenként 2880 korona; — a két ápoló fizetése 400 korona, gyógyszerekre 400 korona, a kórházi orvos tiszteletdíja 800 korona, a cseléd díja 200 korona, mosás 200 korona, fűtés, világítás 400 kor., előre nem látható kiadásokra 320 korona, tehát az összes évi kiadás 5600 korona.

Ha ebből leszámítva a főépület évi legesekélyebb bérét: 1000 koronát, s eltekintve az évi adományoktól és az eddig ingyen gyógyszerekben kiadott összegektől, legfeljebb évi 3000 kor. kiadása lesz a »Gyermek-kórháznak«.

Tegnap tárgyalta a városi tanács Ragány János előterjesztését s azt teljesen reális alapokra fektetve, megfelelőnek találta.

Délután dr. Buljovszky József polgármester elnöke alatt dr. Konrád Márk, dr. Kornstein Lajos, dr. Schiff Ernő, dr. Baróthy Ákos, Ragány János, Papp János és Busch Dávidból álló bizottság megtekintette a Sztaroveszky-féle házat és a főszámvevő jelentésében foglalt javaslatokat teljes egészében elfogadhatónak, keresztülvihetőnek találta.

A holnapi közgyűlés elé terjesztik elfogadás végett.

Az új városháza építése.

— Ifj. Rimanóczy Kálmán új terve. —

El lehet mondani minden lelkifurdulás nélkül, hogy Nagyvárad város hivatalainak elhelyezése nagyon is nyomoruságos. Majd minden ügyosztály más-más épületben van. Hogy ez az állapot milyen hátrányos ugy a hivatali személynél működésére, mint a közönségre, nem fejtegetjük, mert nagyon is köztudomású.

Az új városháza helyéül a régi real iskola és községi iskola épülete ki van jelölve, különböző terveket is készítettek már hozzá, azonban hiányzik a pénz; mert nincs jelenleg Nagyvárad abban a helyzetben, hogy egy megfelelő városházára közel fél milliót kiadjon.

Ifj. Rimanóczy Kálmán jeles fiatal építészünk egy új tervet dolgozott most ki, a melynél figyelembe vette az összes eddigi adatokat, s ezekre való tekintet mellett redukálta, illetve a viszonyokhoz alkalmazta a szükségletet.

A beépítendő terület kisebb az új terv szerint, mint a korábbi tervéknél volt; az előszoba-sort 4 méter helyett 3 és fél méterre redukálta; a főlépcsőház és nagyterem méreteit, az emelet-sorok magosságát megengedhetőre szállította le.

A közgyűlési terem 187 négyszögméter, tehát körülbelül még egyszer oly nagy lenne, mint a városház mostani terme, s karzattal látná el.

Az így összevont két emeletes épület 305 ezer 525 frtba kerülne.

Ez összegben azonban be van számítva egy nagy sörház és étterem helyiség, a melyért a Löwy Testvérek sörgyárosok megajánltak évi 1500 frt bért, aminek az amortizációs tőkéje 30,000 frt, tehát a tulajdonképeni városház csak 273,525 frtba kerülne.

A nagyterem és tanácsterem légfűtéssel láttatnék el, a többi hivatalos helyiségekben rendes kályhák lennének.

Ha a város az épület homlokzatát homokkőből s nem czeментtel akarja készíttetni, 30 ezer forinttal többbe kerül az építés.

A városi tanács tárgyalta ifj. Rimanóczy Kálmán tervét és beadványát s az adatok megvizsgálása, a számítások áttekintése és javaslatlattel végett kiadták a városi mérnöki hivatalnak.

Mint értesülünk, irányadó körökben a feltett is eszmecsere folyik, hogy nem volna-e alkalmasabb a városházát a mostani épület és maglár helyére, vagy a régi városháza helyére építeni.

A debreczeni kath. főgymnázium.

Dr. Schläuch Lőrincz bibornok-püspöknek, Debreczen városnak, Szakszó Rezső és Dr. Wolafka Nándor prépostoknak és a kegyes tanítórendeknek áldozatkészsége a vallásos és hazafias nevelés szent ügyéért, valamint Wlassics Gyula kultusz-miniszternek jóindulata ugy látszik rövid idő alatt megvalósítják a debreczeni kath. főgymnáziumot. Az a levél, melyet a miniszter legközelebb intézett ez ügyben Debreczen városához, a legújabb lépés, mely nagyban hozzájárul a régi szép terv megvalósításához.

A miniszter levele, melyben felszólítja a várost, hogy mutassa be a 100,000 frtos bőkezű adományról szóló közgyűlési határozatot, a következő:

»A debreczeni középiskoláknál eszközölt beiratások, több évi tapasztalat után kétségtelessé tették, hogy Debreczen városában, melynek lakossága nagy arányokban növekszik, egy harmadik teljes középiskola felállítását köznevelődési szempontból égető szükséglet képez. Minthogy pedig Debreczenben már van egy négy osztályos kath. jellegű algymnázium, a mondott szükséglet kielégítése érdekében legcélszerűbb és önként kínálkozó megoldásnak tartom ezen csonka gymnaziumnak teljes nyolcz osztályos gymnaziummá leendő kifejlesztését, az intézet kath. jellegének építésben tartása mellett.

A megelőző tárgyalások alapján, melyek teljes világosságba helyezték a kifejlesztés esetén előálló összes szükségletet, ugyszintén a felelő kérdéseknek alakulását, immár elérkezettnek látom az időt arra, hogy a nevezett középiskola kifejlesztése a megvalósításterére vitessék. E végből mindenek előtt felhívom a város közönségét mutassa be azon felsőbb helyen megerősített közgyűlési határozatot, melylyel — értesülésem szerint — a debreczeni kath. főgymnázium épülete céljaira részint készpénzben, részint épületi anyagban 100000 frtot megajánlott.

Együttal értesitem a város közönségét, hogy a debreczeni kath. algymnázium kifejlesztésében érdekelt többi tényezőket is megkeresésem egyidejűleg a saját hatáskörükben szükséges intézkedések gyors megtételére. A lpar Ignác építész pedig Debreczenbe küldöttem ki, hogy a telek megszemlélése után az új gymnaziumi épület, tornacsarnok és rendház tervvázlatait készítse el és javaslatot tegyen arra nézve is, hogy az építkezés tartama alatt a jelenlegi gymnazium, ugyszintén a tanári kar tagjai miképen volrának ideiglenesen elhelyezhetők.

Budapest, 1897. november 26.

Wlassics.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

December 9. Városi közgyűlés d. u. 3 órákor.
December 12. D. e. 10—11-ig vasárnapi népszerű felolvasás: »A csillagászatban köréből.« Tartja Potássy János.

December 15. Megyei közgyűlés d. e. 9 órákor.
December 15. F. Pevny Irén és Takáts Mihály a m. kir. Opera tagjainak hangversenye.

December 19. D. e. 11—12-ig vasárnapi népszerű felolvasás: »Visszapillantás a butorasztalosság történetére.« Tartja: Domokos Andor.

* **A bibornok karácsonyi ajándéka.** A szeretet ünnepének: a szent karácsonynak közeledtével dr. Schläuch Lőrincz bibornok püspök még minden évben, a rendes adományokon kívül nagyobb összegű ajándékokban részesítette a humánus egyesületeket, intézeteket. Jótékonyágának bőségében ez évben is részelteti Ő Eminenciája ez intézményeket, amelynyiben a szent karácsony alkalmából ezer forintot adományozott a következő célokra: a Szt. Orsolya zárda részére 100 frtot, a szt. Vincze intézet részére 100 frtot, az Ujvárosi Immaculata intézet részére 100 frtot, a v. velencei irgalmas nővéreknek 100 frtot, a papnevelő intézetnek 100 frtot, a szt. József intézetnek 100 frtot, a Bölcsőde egyletnek 100 frtot, a Bihar megyei nőegyletnek 100 frtot, a tanítóképző intézetnek 50 frtot, az Erzsébet leányvárháznak 50 frtot, a városi tűzoltóknak 50 frtot és az önkéntes tűzoltóknak 50 frtot. A szép adomány a legnagyobb hála kötelezi nemcsak a jótékony adományban részesült intézmények vezetőit, de minden emberbarátot.

* **Boldogasszony fogantatása.** A kath. egyháznak nagy ünnepe van ma. Emlékét űli annak, hogy Isten megóvta az eredeti bűn szepeljétől azt, kitől az Istenfia emberi testet vett magára, a Boldogságos Szűzet. Ma 43 esztendeje hirdette ki IX. Pius pápa a szepeltlen fogantatás hitágazatát, mely hitét képezte az egész kereszténységnek az első századok óta.

Városunk templomaiban mindenütt méltó fényvel űlik meg az ünnepet, különösen pedig Várad-Velenczén, ahol egyuttal bucsu van. A 10 órai nagy misét Fetser Antal püspöki titkár tartja, a sz. beszédet pedig dr. Némethy Gyula papnőveldei lelkiigazgató.

A várad-olasszi plebánia templomban a fél 12 órai csendes mise tartama alatt két érdekes; ének, hegedű és orgonatrióból álló magán részletet fognak előadni Tucsék Ferencné és Szunyogh Lórándné urhölgyek és Moyses Miklós a székesegyház orgonistája. Az első Faure szerzeménye, a »Sancta-Maria«; a másik pedig »Ave Mária« Seegner-től. Mindkettőt Tucsékkné éneklí, az éneket Szunyoghné hegedűn, Moyses pedig orgonán kíséri.

A Szent László templomban reggel 9 órákor dr. Vucskics Gyula plebános mond egyházi beszédet s ugyancsak ő tartja az ünnepélyes szent misét.

* **A királyné köszönete a nőegyletnek.** Midőn a biharmegyei és nagyváradai nőegylet múlt hó 19-ik napján legmagasabb védnökönje Erzsébet királyné névünnepe alkalmával tartott hálaadó isteni tiszteleten részt vett, a következő sürgönnyel küldötte Ő Felsége főudvarmesteri hivatalának:

»A biharmegyei és nagyváradai nőegylet« a mai napon megtartott hálaadó isteni tiszteleten őszinte fohással kérte a mindenhatót, hogy felséges királynénkat, árvaházunk védnökét egy hosszú életen át áldja meg. Méltóztassék nagyméltóságod legmélyebb alattvalói hódolatunk és törhetlen ragaszkodásunk szerény jelét Ő Fel-

sége legmagasabb trónja elé juttatni. Mély tisztelettel özv. báró Gerliczy Félixné, a nőegylet elnökönje.

Ezen sürgönnyre ma kézbesítették Ő Felsége választát a következő átirattal:

»**Méltóságos grófnő!** Ő Felsége személye körüli m. kir. miniszter úr f. évi november hó 27-én 3913. sz. a. hozzám intézett leiratában arról értesített, hogy a császári és kir. Ő Felsége méltóságodnak a nagyváradai nőegylet nevében legmagasabb névnapja alkalmából kifejezett hódoló szerencse kívánataiért köszönetét kegyeskedett kifejezni. Erről van szerencsém méltóságodat szives tudomás végett ezenel értesíteni. Fogadja méltóságod tiszteletem nyilvánítását. Nagyvárad, 1897. december 3. Beöthy László, főispán.

* **Uj kanonok.** A beszterczebányai székes káptalanban üresedésbe jött mester kanonokságot Takács Kálmán nyitrai főesperesnek és felső-ugróci plebánosnak, a kassai székeskáptalanban megüresedett mesterkanonokságot pedig Koszoru Endre forrai esperes plebánosnak adományozta Ő Felsége.

* **Kitüntetés.** A tegnapi hivatalos közli, hogy a király Horváth Döme nyug. ítélőtáblai tanácselnöknek és a kecskemét-vidéki gazdasági egyesület elnökének a mezőgazdaság körül szerzett érdemei elismerésül a Szent-István rend kls keresztjét adományozta.

* **Akadémiai választások.** Thury László önképzőköri elnöknek és a tisztikaruk lemondásával új választások lesznek az akadémián. A választás határidejűl szombat délután 5 órát tüzte ki Bozóky Alajos igazgató. A választás nagyon csendes lesz, mert csak egy elnökjelölt van Örléy Dénes III. éves, aki már a múlt évben is volt elnök és aki a diákkongresszust létrehozta. A választás ilyen körülmények között valószínűleg egyhangu lesz és Örléynek a megválasztása már csak azért is szerencsés, mert bizonyos, hogy így az akadémián a megzavart béke ismét helyre fog állani.

* **A katolikus kör választmányi ülése** — ma délelőtt 11 órákor lesz a kör helyiségében.

* **Pyrker László emlékiratai.** Most van félszázados évfordulója annak, hogy Pyrker László velencei patriarcha, Dalmácia primása, egri érsek meghalt. A költő-érsek végrendeletében ugy intézkedett, hogy szívét Egerben, testét pedig lillenfeldi ciszterei zárdában temessék el. Ez utolsó óhaját teljesítették is. A nagynevű főpap, ki Ferenc császárnak is bizalmasa volt, emlékiratokat hagyott hátra, de azzal a kikötéssel, hogy az csak halála után ötven évvel teendő közzé. Az ötven év mint említettük, most telt le, nonsokára tehát meg fogjuk ismerni a nagynevű érseket saját önéletrajzából. Az emlékiratokat Cotta báró könyvkidőczég adja ki Münchenben.

* **Szállítások a város részére.** A napokban tartották meg a Nagyvárad város részére szükséges nyomtatványok, tűzifa szállítására az árlejtést. A nyomtatványok szállítása tárgyában Déry János beadványt intézett a tanácshoz, a melyben kifogásolja, hogy az egység árak közül egyik tétel nagyon alacsonyra van leszállítva, míg a másik túl magas. A városi tanács javasolni fogja a közgyűlésnek, hogy a nyomtatványok szállítását Laszky Ármának adja ki. — A tűzifa szállítására köbméterenkint 3 frt 10 krjával Sternberg Lázár totte a legolcsóbb ajánlatot.

* **Eladott törzsvendégek.** Egy magdeburgi koresmáros, eladva vendéglőjét, törzs vendégeit is beszámította az eladási árba, még pedig következőképpen: 1 titkos tanácsos (naponta 5 pohár sör) 100 márka; 1 mérnök (naponta 10 pohár és rendszeren még cognac is) 300 márka; 1 tanár (naponta

alapos tudással fejtegetett értekezést általános tetszéssel fogadták.

Ezután következett a hivatalos ügyek elintézése, melynek során a megüresedett tisztviselői és bizottsági tagsági állásokat töltötték be. Grósz Lajos nagy elfoglaltsága miatt a főjegyzői állásról lemondván, helyébe egyhangulag Holzer Mór választották meg. Ellenőr lett Gilbert József, háznagy Schwetz Adolf, bizottsági tag egyhangulag Grósz Lajos és Guittman Dezső.

A „Biharvármegyei Népevelési Egyesület” választmánya f. hó 10-én az az pénteken d. u. 5 órakor Nagy-Piaczter közs. polg. főiskola épületében levő helyiségében ülést tart.

IRODALOM.

Egy „aranykönyvről.”

(Dr. Nogáll János legújabb munkája.)

A magyar aszketikus irodalom nesztora és első disze, a legnagyobb élő magyar stilszták egyike, kinek művei Arany Jánosra, Pázmány Péterre emlékeztetnek nyelv dolgában, Várad városának legérdemesebb díszpolgára — ha nem is írnam ide nevét, nyilvánvaló, hogy kiről szól az ének — ezelőtt 35 esztendővel irt pompás munkáját újja teremtve, — nem új kiadásban — nyújtja a magyar keresztény közönségnek. »Keresztény hitélet csarnoka. Nogáll János. Nagyvárad. Tichy Alajos nyomtatása 1862. 266 oldal.« Ime ez volt a régi mű, melynek példányai rég elfogytak, rég kikertültek a megszerezhető irodalmi művek sorából. A mostani cím így hangzik: »Csarnok a keresztény hitélet ügyére.« Nogáll János f. sz. püspök kanonok. Nagyvárad, 1897. Szent-László-nyomda. 408 oldal. Ára kötve 1 frt 50 kr.

Érdekes e két mű egybevetése. Nemesak az illusztris szerző nem lankadó buzgóságáról, szelleme örök ifjúságáról tanuskodik, de a katolikus ügyek haladásáról is. Hát még maga a könyv minő változáson ment keresztül! 264 oldal volt a régi, 408 oldal az új kiadás. A keresztény hitélet kérdéseit mennyivel bővebben, gazdagabban tárgyalja, mint a régié! A könyv beosztása is új, a régiénél markánsabb, logikusabb. Az új fölöstást különben a betoldott új fejezetek is szükségessé tették. A könyv utolsó száz lapja merőben új. (Tükördarabok a lelki élet ügyére. Gyakorlatok, évenként, hónapoként.)

A pompás könyv tárgya a keresztény lelki élet. Leiki kalauz akar lenni tehát világi keresztények számára, »szentek tudománya« a híveknek, kedves, okos, lelkes vezetője az ifjúságnak. Kedves vezetőnek mondom, mert szeretetreméltóan érdekfeszítően, történetekkel élénkítve vezeti a ker. olvasót az údv. útján; okosnak mert az emberi lelek mély ismeretével válogatja össze azokat a motívumokat, melyek legjobban megragadnak bennünket, leikesnek, mert az illusztris szerző lángelke nyilatkozik meg a költői és prófétái szárnyalású előadás folyamán. Ha néhány fejezet címet idézzünk azt hisszük világossá lesz mindenki előtt amit mondunk. Szemem, szívem Istenre siron innen, s a nagy örökkévalóságra siron túl... Az egyházzól. Ahol Isten él és uralkodik. Nagy hatalom egy vezérlőbógója, három szakasza, tizenkét zászlóalja. Az Ur példájára. Szemünk szívünk rajta. Isten szent malasztja. Résztény ő egy fiának örökében. Dicső átalakulás szere módja. Tiszta szándék egy akaraton Isten szent akaratjával. Négy állomás a keresztény hitéletösvényein. A második részben az imádság elmélkedés, lelki olvasmány, lelki számvétel, szent gyónás, Mária tisztelete, Oltáriszentség, szent mise lelek pompás étellel szellemmel teljes magyarázatot.

Különös figyelmet érdemel a könyv új része. Ez két szakaszra osztható. Az egyik: Tükördarabok (Szálló imák, lelki áldozás, szentek tisztelete, Órangyalok tisztelete, szeretet szövetsége a megholt hívekkel az Ur kiszendése, Jézus szive). A másik lelki gyakorlatokat foglal magában évenként, hónapoként. Ez utóbbi olyan szerző lelkének fölbuzdulásai után, kinek hallatára földobog minden magyar

szív, a lelk esedés szent sirjába: a legnagyobb magyar szabadsághős. II. Rákóczy Ferencz officiuma után. Az Officium Rakoczianum másfél századon át volt a magyar kath. lélek legkedvesebb tápláléka, kalauza. A nagy fejedelem, ki a jezsuiták által belécepegetett mély benső vallásosságot holta napjáig megőrizte, gros-bors-i magányában, a kamalduli barátok között, lelki gyakorlatokat tartott, melyek folyamán annyit hányódott nagy lelke, a mint ő maga mondja új életé születt. E nagy lelek szinaranya tündöklök az Officium Rakoczianum minden lapján. Könyvünk szerzője szebb gyémántokat nem illeszthetett volna az ő gyémántjai közé...

Ezek után nem tehetünk egyebet, mint hogy minden szülőnek, nevelőnek lelkére kössük, hogy ez aranykönyvet a reájuk bizott lekek kalauzává tegyék. A bérmlási ajándékok közül valóban nem volna szabad e könyvnek hiányozni. A középiskolai ifjúság vallásos nevelését ugys annyit rossz befolyás gyöngíti, paralizálja, hogy nem lehetünk elég buzgók »örizetük«-ben. Nekik szóljon: szülőknök, tanároknök, nevelőknök az az idézet is, a könyv első lapjáról, melylyel ismertetésünket bezárjuk:

»Fényes felhőből parányi csepp a tengerbe, mintha égből cseppent volna. Mi legyen vele? Mi vagyok én a nagy tenger közepette? Mi keresetemet e hullám meg hullám áradatban? Így elmélkedék magában az alázatos kis csepp, lezállott a mélységbe s meghuzódott törekeny kagylóban. Napok teltek, évek multak a vész, vihar hányta tenger zuhatagain. És lön, hogy buvárok érkezének s lebocsátkozva a tenger mélyére felkeresék a parányi cseppent, mely időközben kagylójában drága gyöngyre változék vala. A drága gyöngy immáron a király koronáján díszelg.

En halhatatlan lelkem, te az égből származtál. Mi kereseted e világ életében? Vajjon eljönnek-e majdan éretted is az angyalok, hogy az Ur koronájára tűzzenek?...

Dr. Némethy Gyula.

Hírlapjaink jegyzéke. Koczianyi Béla kassai hirdetési és hírlapelőfizetési vállalat tulajdonos szerkesztésében éppen most jelent meg a »jelesebb bel- és külföldi hírlapok és folyóiratok kivonatos jegyzéke.« Az érdekes jegyzékben a következő, magyar nyelven megjelenő lapok vannak felsorolva: Politikai napi lap 42; politikai és társadalmi heti lap 113; humorisztikus lap 7; szépirodalmi lap és folyóirat 16; divat és háztartási lap 9; ifjúsági lap 6; egyházi és tanügyi lap 31; irodalmi lap 10; jogtudományi lap 19; orvosi, gyógyszerészeti és természettudományi lap 18; földrajzi és történelmi lap 10; gazdasági, erdészeti és méhészeti lap 38; mérnöki és technológiai lap 4; közlekedési, kereskedelmi és ipari lap 43; sorsolási lap 9; zenészet, művészeti és gyorsírási lap 10; sport és katonai lap 10. Összesen tehát 381. magyar nyelven megjelenő újság. Ezenkívül 215 német nyelven megjelenő újságot sorol fel. Az érdekes jegyzéket ingyen és bérmentve megkaphatja.

SZINHAZ ES MŰVESZET.

Halász Adél k. a., Pauli tanítványa, folyó hó 22-én, Dienzl Oszkár ismert nevű zongoraművész közreműködésével hangversenyt rendez Nagyváradon. A műsor igen érdekesen van összeállítva, amennyiben Halász Adél, aki az újabb nemzedék operanékesnői között egyike a legjobbaknak, három számot ad elő (Ördög Róbert, Traviata és Hamletből), Dienzl pedig kíséri őt és önállóan is fellép zongora előadásával. Halász Adél kitünő hirnév előzi meg s ez az oka annak, hogy hangversenye iránt már is élénk érdeklődés nyilvánul. A hangversenyre Laszky Armin papírületében már lehet előjegyezni jegyeket.

Az ördög mátkája. Kolozsvári nemzeti színházban. F. hó 4-ikén játszották Kolozsvárt először Géczy legújabb népszínművét. Az

ördög mátkáját. A közönség zsufolásig megtöltötte a színházat s az egész estén a legemelkedettebb hangulat uralkodott. Géczyt, kit ez alkalomra meginvitáltak s a szereplőket minden felvonás zugó taps és lelkes éljenzések közepette hívják a lámpák elé. A darab teljes sikert aratott s a direktornak alapos kilátása van reá, hogy »Az ördög mátkája« is lesz oly jó kasszadarab, mint a »Gyimesi vadvirág«, a melyet eddig már 21-szer játszottak mindannyiszor telt ház előtt.

Közönség köre.

Köszönet nyilvánítás.

Azon ismerősök és jóbarátok, kik boldogult felejthetetlen férjem temetésén való megjelenésükkel, vagy részvényt nyilatkozatukkal bánatomat enyhíteni törekedtek, fogadják mélyen érzett, hálás köszönetemet.

Nagyvárad, 1897. december 7.

Özv. Bauma Vinczené.

272 1-1

Igazságszolgáltatás.

Elutasított semmiségi panasz. A nagyváradai sajtóbírószág, mint annak idején közöltük, özv. Kiss Józsefné panaszára Tamás Józsefet, a »Szabadság« munkatársát elítelte rágalmazásért 3 hónapi fogházra s 5 frt pénzbüntetésre. Tamás József az ítélet ellen semmiségi panaszt jelentett be a kir. Curiahoz. Mint fővárosi tudósítónk sürgönyzi a kir. Curia a tárgyalás meneténél semmi formahibát nem talált, s így a semmiségi panaszt elutasította.

Vad alá helyezések a szerencsétlenségekért. Megemlékeztünk azokról a szerencsétlenségekről, a melyek folytán a nagyváradai törvényszéki palota építésénél leestek s kettő halálát lelte, kettő pedig megsérültek. Így szept. hó 15-én Varkus Károly munkás az állványokról lezuhant s szörnyet halt.

A vizsgálat megindított, hogy terhelés ezért valakit gondatlanság, s ennek folyamán megállapított, hogy Schiffer Miksa építészvállalkozó s Janicssek József építész-mérnök nem fordítottak kellő gondot arra, hogy a szükséges óvintézkedések meg vannak-e téve, nem szolgáltaták ki a pallózáshoz a szükséges erős deszka anyagot, nem ügyeltek fel arra, hogy az állványok korlással legyenek ellátva. Molnár Lajos ácssegéd, az ács munkák vezetője, a fölvont gerendákat nem szakavatott ács munkásokkal oldatta el, hanem a napszamosokkal, kik a gerendát hamarabb oldták meg, mint azt szabad lett volna s a gerenda Varkus Károlyt elütötte, ki — mivel korlát az állványon nem volt — lezuhant s májrepedés folytán előállott éivérzés következtében meghalt. Oláh Lajost szintén felelősség terheli, mivel Molnár Lajossal egyetemben — a felhuzó aknát, mely a föld színétől 15 méter magosan volt, s mely alatt a föld színéig semmi állvány nem volt, sem korlással el nem látták, sem pedig kellően nem pallóztatták. Mind a négy terhelte gondatlanságból elkövetett emberölés vétségéért indítványozza az ügyészség vad alá helyezni. Ezen négy terhelte, valamint Szeghő Józsefet — a Korbita Károly kőműves segéd megsérlemezése miatt gondatlanság terheli, mivel a munkások testi épségéért együttesen felelősek s eltörték, hogy a padlásszinre vezető két egymással összekapcsolt, korlással el nem látott deszkapalló vége minden megerősítés nélkül fel és lejáratul használtassék, — s ezen palló eleszött akkor, mikor azon Korbita Károly föl akart menni, hogy a Varkus lezuha-

10 pohár) 300 márká; 1 gyáros (naponta 6 pohár) de bort is iszik) 250 márká; 1 főhadnagy (naponta 9 pohár) 150 márká.

* A szerkesztők csodaja. A Texasban megjelenő Times-Review szerkesztője és tulajdonosa, Aaron Smith, karok nélkül született, de azért szorgalmasan dolgozik, még pedig úgy, hogy a tollat vagy czeruzát a fogai között tartja. Azonkívül írógépet is használ, melynek billentyűit a lába ujjával mozgatja. Munkái legtöbbször a lába ujjával írta s büszke is erre a tudományra.

Katzer József szűcsmester Budapest, Ó-utca 44. József főherceg ő csász. és kir. fensége és Vaszary Kolos hercegprimás udvari szállítója, általános feltűnést kelt Párisból hozott legújabb szőrme-divatáru-modelljeivel és a legkiválóbb szőrme-árak különlegességeivel. **K a t z e r J ó z s e f**-et, ki szoliditásával és megbízhatóságával a közönség teljes bizalmát vívta ki magának, — melegen ajánljuk t. olvasóinknak. Történet visszaélések miatt figyelmeztetjük a vásárló közönséget, hogy **K a t z e r** czége valamennyi áruján látható.

* Felismert tolvajok. Deczember 4-ikén B. Benedek Péter lakásáról az eresz alatt lévő zárt lombárból el loptak hét véka búzát. A lopást a tettesek úgy követték el, hogy a lombár oldalát kifúrták és azon lopták ki a búzát. A károsnak a neje azonban a zajra felébredt s kiment az udvarra, a mit midőn a tolvajok észrevették, menekültek, de a káros felesége felismerte az egyik tolvajt Lőrincz István személyében. A károsnő a tolvajok után szaladt, a kik Lőrincz Mihály udvarára menekültek és a kaput bezárták üldözőjük előtt. A csendőri nyomozás kiderítette a másik tettest is Benedek János személyében. Noha mindkét vádlott konokul tagad, letartóztatták őket s bekisérték Váradra az ügyészséghez.

* Késelő tolvaj. Tegnap előtt este Luczos Koszta hetestől, Antal Károly kabai illetőségű csavargó a ki már több ízben volt büntetve egy kenyeret és egy asztal terítőt lopott. A hamar észrevette a lopást és utána ment a tolvajnak, a kit utól is ért. A lopott dolgokat azonban a tolvaj nem akarta visszaadni s dulakodni kezdett Luczossal s mikor látta, hogy semmi képpen sem boldogul vele, késével megszúrta. A zajra Zalik András rendőr előjött, a kinek sikerült megfékezni Antalt s többek segítségével bekisérte a rendőrségre. A hetes a kórházba fekszik és noha sebe nem életveszélyes, de nagyon súlyos. Antalt már át is kísérték az ügyészséghez.

* Carmellini ismét előadást rendez. Az ügyes eszkamotista, vésnök, goneolat olvasó és kitaláló ma és holnap este 8 órakor ismét előadást tart a Fekete Sas nagytermében; úgy gondoljuk, hogy valószínűleg most is oly nagy számu érdeklődő előtt fogja mulatságos és érdekes mutatványait végezni, mint szombat és vasárnap. Olvasóink figyelmét felhívjuk a kiváló ügyességű ezermester előadására.

Teljes üzletfeloszlás miatt ritka alkalom nyílik ékszerek, arany és ezüst-árak rendkívüli jutányos beszerzésére a 30 év óta Budapestén Kossuth-Lajos utca 17. sz. alatt fennálló **B e n e d e k G á b o r** és **t e s t v é r e** ékszerész és óras czégnél. A legizlésesebben és legdivatosabban készült ékszerekből, ezüst-árakból, miot 13 próbás ezüst evőeszközök, gyertyatartók, girandolok, tálak, kávé- és teás-készletek, valódi svájci órákból felhalmozott áruk bámulatos olcsón írott jótállás mellett vásárolhatók most ezen elsőrangú czégnél.

* Rövid hír. Két lopás a nagypiaczon. Tegnap a vásáron két lopás történt. Az egyiket **P i n t y e N u e z** követte el, aki elvitt egy szűrt, a másikat **K u l e s Á r** Bálint vitte végbe, ellopván egy pár eszimat. Mindkettőjüket sikerült elfogni s most már a rendőrségnél vannak letartóztatva.

Megölte a szeretőjét.

Tegnap egy véres dráma folyt le **B e r e t y ó - U j f a l u b a n**. Egy megfélekedett molnár legény meglötte kedvesét s azután magát akarta elemészteni, a midőn azonban aza

megakarta tenni, a lövés zajára elősiető emberek lefoglák s megakadályozták abban, hogy öngyilkos lehessen.

Az eset eredete nagyon régi.

B á t h o r i István gőzmalmában a múlt évben beállott segédnek **P a l ó c z y** József, a fiatal ember eleinte nagyon szorgalmas volt, de csakhamar bele szeretett egy leányba **V. N a g y** Rózába a kit üldözni kezdett szerelmével.

A leány visszautasította a legény szerelmét a mi nagyon fkeserítette a legényt s mindig jobban hanyagolta el dolgait és már az utolsó időben semmivel sem törődött.

A legényt hiába utasította vissza a leány ez nem szűnt meg őt ostromolni s a leány végül kijelentette, hogy ne is bántsa, mert ő már mást szeret s úgy sem fogja őt szeretni, a leány erre azt felelte:

— Ha nem szeretsz engem, mást sem fogsz szeretni s meglátod rosz vége lesz még ennek.

A leány mit sem törődött ezzel s ezután sem fogadta el a legény udvarlását s a legény végül is eltökölte magát a legvégsőre.

Tegnap a leánynak a malomban volt dolga.

Egyszerre csak elibe állott a legény s újra előről kezdte a régi nótát s mikor a leány most ismételtén kijelentette neki, hogy nem szereti, a legény revolvert rántott elő és lelötte kedvesét.

A golyó talált s rögtön halált okozott, úgy hogy az előhívott orvos már csak a halált konstatálhatta.

A véres tett elkövetése után a legény magát akarta meglőni, de a revolvert kicsavarták kezéből és átadták a csendőrségnek.

A Mikulásról.

Tegnapelőtti este sok apró embernek dobogott erősen a szive és kétség meg remény váltakozott bennük.

Jók és rosszak, szorgalmasok és szorgalmatlanok, — röviden: az egész csiri-biri társadalom komolyan számot vetett eddigi tetteivel, nyilvános és zártkörben történt szereplésével s telveletta a fontos kérdést: érdemes-e a czipelőt kirakni az ablakba?

És — csodálatos — mindannyian arra a megnyugtató eredményre lyakadtak ki, hogy — alighanem érdemes, mert a Mikulás csak tesz bele valamit, ha erre jár és észreveszi a lényes karban tartott ökölnyi lábhuvelyeket.

Igen, mind kitétték az ablakba.

Egyik másik sóhajtott is nyomtatónak egyet, hogy: Hej, édes Mikulás bácsi, ha utjártadban ide is pillantanál vagy egyet! — Mert hát így legalább megtett a kis hamis minden tőle telhetőt, — és nyugodt lélekkel hajtotta álomra buksi fejét.

Hát bizony egy sem csalatkozott reményeiben.

A jószívű Mikulás bácsi minden czipelőnél stációt tartott és — ha nem csurran, cseppen — csak juttatott ide is, oda is valamit.

Még a kinek virgács jutott, az is örülhetett, mert hát a virgácsot ördög tartotta, az ördög pediglen aszalt szilvából volt, de tetőtől-talpig.

*

Tapasztalván az általános részesedést, s a lezajlott Mikulás-féle látogatásoktól vérszemet kapva, én is számot vettem magammal. És a számotvetésemet ilyeténképp fejeztem be: Jó

gyermek ugyan nem vagyok, de czipőim vannak, — még pedig jó nagyok. Kirakom hát én is az ablakba. Utóvégre is, hátha összetéveszti a jószívű Mikulás holmi illetékesebb topánokkal és tesz bele vagy — 15 forint előleget.

Kiraktam tehát az ablakba a két szandolint és dobogó szívvvel lefeküdtem.

Másnap reggel dobogóbb szívvvel felkeltem és legdobogóbb szívvvel az ablakhoz léptem.

Mikor a czipőkre pillantottam, szívem megszünt — egyidőre — dobogni, ellenben elsápadtam.

Igen a czipők tele voltak.

Tele, még pedig a következő tárgyakkal:

1. Nyílt levelezőlap. Meddig várjak még a részletekre. **K e c s k é s s y**, férfiniszabó.

2. Zárt levelező lap: Ha váltója iránt nem intézkedik, — bepörölm! **H a j n a l f f y**, (előtt: **S a u k o p f**.)

3. Részint zárt, részben nyílt papirlap: **I n g**, 40 kr, zsebkendő 24 kr, kézelő . . . stb. összesen 2 frt 56 kr, a multkorival 3 frt 54 kr. Kérném már egyszer fizetni! **S u t y i n é**, férfinoszónő.

4. Egy gyűrött papirszelet: 5-ötözör voltam má itt a talpallás árjár. tesék fü zetnyi mer, a mestram fölpofoz, ha minditig üres kézzel menygyek vissza!

5. Névjegy: Kedves barátom! Nagyon kérélek, a mult évben adott 10 forintomat sziveskedjél lehetőleg ma visszadni, mert nagy szükségem van rá. **M u k i**.

Azt hiszem egy czipőbe ennyi elég.

Most nézzük a másikat.

Tele volt az is.

Mindjárt legteljül: Kérünk tárczát! szedőgyerek!

Azatán: Adóintést hoztam! De még visszagyövk! Kézbesítő!

Továbbad: Kedves barátom! Igen fonfos ügyekben szeretnék ma beszélni **V e l e d**. Kérlek légy 2 órakor a **S z é c h é n y i b e n**! Ölel forrón szerető barátod; **G a z s i**.

Még továbbad: Előfizetési felhívás a »Bolygó csillagok« verskötetre.

Mindezek mellett egy új divatáru, kelme és norinbergi rövidáru-üzlet megnyiltáról tudósítás.

És ráadásul egy családi kör, mely állott: egy anya és 3 fia egérből.

Minek részletezzem érzelmeimet? Csalódva bár, de megtörve nem, bevontam czipőimet és egyenest a szerkesztő lakására siettem, holott is, — tekintettel a lezajlott Mikulás-napra, sürgős családi ügyeimre és becsületbeli kötelezettségeimre — 5 forint előleget kértem ki, illetve fektettem be sörökbe.

Buksy.

EGYESÜLETEK.

A »Biharmegyei kör« felolvasó estéje. Fényesen sikerült felolvasó estélyt rendezett folyó hó 4-én a »Biharmegyei kör« az »Adria« szálló külön termében. Az estély kimagasló pontját képezte **K. N a g y** Sándor kir. törv. bíró Biharország kiválóan szorgalmas kutatójának, ismerősének »Földalatti paloták Biharban« című felolvasása. A nagy tudós mély szakismerettel és meleg érzéssel tartott felolvasást a jelen volt nagyérdemű közönség lelkes éljenzéssel és tapssal fogadta.

Utána **K a r d o s** Ede adta elő megható közvetlenséggel **R u d n y á n s z k y** Gyula »A gyáva« című költeményét zajos tetszést aratva.

Majd **N a g y** Endre olvasta fel általános derűltség között »Farsangi utazás« ez alkalomra irt humoros dolgozatát.

Végül **B i h a r i** Sándor a kör elnöke tartotta meg a »Szocializmus egyetemen« című értekezését. A sok körültekintéssel és

nása által keletkezett zaj okáról meggyőződ-jék, — elcsuszott, nevezett leesett s bal lába kifíczamodott. Ezért mind az ötöt gondatlanság-ból okozott súlyos testi sértés vétségéért indítványozza vád alá helyeztetni a királyi ügyészség.

A gáláns gavallérok. Ezelőtt vagy két hónappal történt Szalárdon, hogy egy ot-tani korcsmában, a Klein Szeréna-féle Belle-Vue-ben mulatott két atyafi; Simon János és Mihály. A mulatás úgy értendő, hogy két demi-monde-al betértek a korcsmába, átadtak a korcsmárosnának 340 forintot s azután három nap és három éjjel szólt a nóta, folyt a bor. A három nap lezajlása után számolni kezdtek a korcsmárosnéval, aki felvilágosítá őket a fe-lől, hogy a számla kerek 30 forintra rug, és kezeikbe olvasott a bizományként letett összeg-ből, maradványként 270 forintot. A két férfiú ezzel azután bejött Váradra és a Hágó-korcs-mában még 2 napi züllést rendeztek. Mikor aztán az 5 napos mámort kiheverték, utánna számítottak a költségeknek és kisütötték, hogy Klein Szerénánál kerek 40 forinttal többet hagytak ott, mint kellett volna a számla sze-rint s miután Kapuczi József nevű jóaka-rójuk, mint szemtanu, szintén így nyilatkozott, a két atyafi pörre a vitte a dolgot. — Ma tárgyalta a törvényszék ezt a gáláns ügyet. A két gavallér a panaszosok totaliter bedurrantva állítottak be a törvényszék színe elé és büsz-kén kijelentették, hogy ők nem követelnek igaz-talan pénzt, mert gálánsul fizettek mindenütt akkor, de 40 forintukat nem hagyják. Kein Szeréna egyszerűen a mesébe illőnek nyilváni-totta a 40 forintokat és egy egész sereg rovtott muetu tanura hivatkozott. A törvényszék újabb tanuk kihallgatását rendelte el.

Gondatlan anya. Paskucz Mór né cs-telki lakos 1893 decemberben elment hazulról s három éves gyermekét rábizta szomszédjára Abraham Péternére Paskucz né nemso-kára visszajött s miután a dolgát elvégezte azt híven hogy a szomszédja ezután is gondját fogja viselni a gyermeknek. A szomszéd azon-ban nem tudta hogy a gyermek egyedül van, ő is elment hazulról. A gyermek magában volt s nemsokára tüzzel kezdett játszani s meg-gyújtotta a ruháját s megégett, mire anyja hazajött, már meg is halt. A gondatlan anyát tegnap a törvényszék, figyelembe véve a sok enyhítő körülményt, három napi fogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

Hütlén cseléd. Egy hütlén [cselédet ítéltek el tegnap nyolcz havi börtönre. Az volt a büne, hogy meglopott két gazdáját és megszö-kött. Iván Marinak hívják a leányt a károsok pedig Lindenfeld Zsigmondné és Stern Hermanné. Mindkettőtől lopott apró holmikát néhány forint értékben, mert mint mondá nem akarták kifizetni s mert el akart szökni, mivel gazdája nagyon rosszul bánt vele s elmondta mindennek. A leánynak ez a vallomása azonban nem lett beigazolva s a károsok, a kik fenntartották vádjokat s kérték a leány megbünte-tetését, ezt tagadták. A törvényszék a hütlén cselédet nyolcz havi börtönre ítélte a miből egy hónapot kitöltöttnek vett. Az ítélet ellen fellebbeztek.

A dob-utczai rablógyilkosság.

— Saját tudósítónk távirata. —

Budapest, december 7.

— Első nap. —

Zsufolásig megtelt tárgyalási teremben kezdte meg tegnap a törvényszék Hradil Al-fonz, a dob-utczai rablógyilkos pörének tár-gyalását. Hradil-hoz hasonló gonosztevő ritkán állt még a bíróság előtt; ez a gazember gyil-kolta meg ugyanis Bécsben a szegény Szlavik-nét s még ezen kívül is nem egy áldozat vére tapadt kezéhez.

A dob-utczai rablógyilkosság tudvalevőleg ez év január 5-dikén délelőtt történt. Koch Józsefnét a Dob-utca 120-ik szám alatt levő lakásán vérbe fagyva találták; még élt, mikor

Lindwurm József s Kochné, a menyé beléptek a szobába, csak másnap halt meg a kórházban a nélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna. A szobában minden össze-vissza volt forgatva. A szekrényekből a pénz, ékszer hiányzott.

A gyanu kezdettől fogva Hradil Alfonzra irányult, a ki Kochnénál többször megfordult s azt mondta, hogy ágyat akar bérelni nála. Hradil eltűnt Budapestről s csak hetek mulva tartóztatták le Mármaros-Sziget környékén az erdőben. A csendőröknek megvallotta, hogy ő ölte meg az asszonyt, a rablott értéktárgyakat részint eladta részint elajándékozta. Megvallotta azt is, hogy Budapestről Bécsbe ment s itt Szlavik Máriát akarta megölni: egy vas darab-bal 7—8 csapást mért rá, de Szlavik Mária felgyógyult. Mármarosszigeten az ügyészségnél is így vallott. Mikor Budapestre hozták s a rendőrség fogta vallatóra, ekkor sem tagadta tettét és a vizsgáló bíró előtt sem.

A mai tárgyaláson vissza vonta beismerő vallomását, azzal védekezett, hogy egy Barna István nevű embertől kapta a lopott tárgyakat. A gyilkost, a kit gyilkosság, rablás s több rendbeli lopás miatt helyezték vád alá, a bécsi országos törvényszéknek csak akkor fogják kiszolgáltatni — így rendelte az igazságügymi-niszter — ha a magyar bíróságok jogerősen elítélik.

Az ítélőtanácsban Haupt Albin elnökölt. Szavazó bírák: Agarasztá Péter és Ádám Árpád. A vádhatóságot Böhm Alajos dr. kir. alügyész képviselte, védő dr. Rott Mihály.

Az elnök kérdésére elmondja, hogy Hradil Alfonznak hívják, Morvaországból való, huszon-három esztendő, napszámos. A kövácsmester-séget tanulta, de azt csak egy esztendeig folytatta.

Elnök: Miután maga rablással és gyilkos-sággal van vádolva: bűnösnek érzi magát?

— Nem.

— Ha volt bátorsága elkövetni a tetett, legyen bátorsága azt be is vallani, mert ez lesz az egyetlen enyhítő körülménye. Hiszen a rendőrségnél mindent bevallott.

— Én ártatlan vagyok.

Ilyen tónusban beszélgetett végig: kono-kul tagadott mindent. Pedig a tanuk mind ter-hére vallottak: de ő mind e vallomásokat val-lótlannak mondja.

Ezzel a bizonyítási eljárást befejezték.

— Második nap. —

Böhm Alajos dr. kir. alügyész részlete-sen ecseteli a gyilkosságot. Szerinte az előtte megfontolt szándék minden kétséget kizárólag fennforog.

Mindezek alapján vádat emel Hradil Al-fonz ellen a btkv 278. §-ába ütköző gyilkosság és a 344. §-ába ütköző rablás büntette miatt s kéri a törvényszéket, alkalmazza a törvény teljes szigorát, mert ezzel nagy szolgálatot tesz a társadalomnak.

Rott Mihály dr. védő. A védelem ezután részletes alapossgággal igyekszik a bizonyítási eljárás adataiból kimutatni, hogy Hradil bű-nössége bebizonyítva nincs. Valószínűleg Hradil csak lopási szándékkal lépett be Kochnéhoz, s a tette csak ott határozhatta el magát s minélfogva nem gyilkosságban és rablásban, hanem rablásban és szándékos emberölés bün-tetésében volna csak büntethető, ha bűnösségét bebizonyítottnak vennők.

A halálbüntetés ellen fordulva, beszédét a védő így végzi.

»Vajjon mi fogja ezt a létért való küzde-lemben összerokadó vagy az élvezetek árjában elmerülő emberiséget fenntartani s megifjítani.

A világot a szeretet tartja fenn és a szeretet fogja megifjítani. Az a szeretet, mely bennem él és belém lehelte küzdelmi erejét, hogy harcban vigyem azt az emberi nyomoruság okainak kutatásában és az emberi irgalom ama művébe gyakorlatában, melytől vezérel-tette ez ügyet ítélkezésük alá terjeszteni.

A tárgyalást folytatják.

TAVIRATOK.

A főváros a Mátyás-szoborra.

Budapest, decz. 7 (Saját tud. táv.) A főváros közgyűlése 500 frtot szavazott meg a kolozsvári Mátyás-szoborra. A közgyűlés e határozatát a belügyminiszter ma érkezett leiratában jóváhagyta.

Gautsch egyezkedése.

Bécs, december 7. (Saját tud. táv.) Gautsch egyezkedése a pártokkal nem vezetett eredményre. Minden abbéli kísér-lete, hogy a pártok és saját óhajai között középútat találjon, meghiúsult.

Estély a menza akadémia javára.

Nagybecskerek, decz. 7. (Saját tud. táv.) Nagy-Kikindán tegnap este fényes estélyt rendeztek a menza akadémia javára. A hangversenyen részt vettek Jászai Mari, Somogyiné B. Karola ope-raénekesnő és Somogyi Mór zongora-művész. A hangversenyre az összes je-gyek elkelték. A műsor számai pompá-san sikerültek; tapssal, koszorúkkal, ki-hívásokkal jutalmazták a közreműködők művészetét. Az estélyek jövedelméből 100 forint jutott a menza akadémianak. A hangverseny rendezése körül dr. Kiss Károly szerkesztő fáradozott.

Herezegh rektor és a román egyetemi ifjuság vezére.

Budapest, december 7. (Saj. tud. táv.) Herezegh rektor ma magához hívatta Cheudi Ilarie bölcsészeti hallgatót a román egyetemi ifjuság vezéré; megin-tette őt a legutóbb tapasztalt s már több-ször tanusított magyarellenes viselkedésükért. Kijelentette neki, hogy kizárják őket az egyetemről ha eddigi magavise-letükkel továbbra is botrányokat okoznak. Cheudi azzal felelt, hogy panaszait egy legközelebb benyújtandó mamoren-dumban fogják részletesen felsorolni.

Tüntetések Jungburzlauban.

Bécs, december 7. (Saj. tud. táv.) Jungburzlauban ma éjjel a csoportosulá-sok és rendezvények megismétlődtek. Több helyett bevették az ablakokat. Éj-fel után egy óraker a nyugalom helyre-állott. Őt letartóztatás történt.

Weyler tábornok nyilatkozata.

Budapest, decz. 7. (Saját tud. táv.) Hir szerint Weyler tábornok a kortes megnyitásának napján felszólal és vé-dekezik az ellene intézett támadások ellen. Háláját fogja kifejezni azokért a barátságos tüntetésekért, amelyekben mi-nden párt részesítette, de ki fogja azt is jelenteni, hogy ő csak egyszerű katonája hazájának.

Megint egy brutalitás.

Debreczen, decz. 7. (Saját tud. táv.) Tegnapelőtt este a színházban némi összeszólalkozás történt Szilávy József honvédhuzárhadnagy és Mérő V. Béla hírlapíró között. Az összeszólalkozásnak folytatása is lett, künnl, a színház előtt. A színház előtti lánczczal elkerített uton találkozott Mérő Szilávyval s kijelentette Szilávy előtt, hogy becsületében bántalmazni nem akarta. Szilávy erre szó nélkül úgy ütötte arczul Mérőt, hogy az a földre rogyott.

Fektében megegyeszer arczul ütötte. Mérő felkelt s e kiáltással: Meghalunk hadnagy ur, de nem adjuk meg magunkat! zsebéből színházi látesövet előrántva azt Szilávy arczába vágta. Szilávy erre kardot rántott és széles pengéjű nehéz kardjával hatalmas csapást mért Mérő fejére, Mérő vérző fejjel futásnak eredt, Szilávy utána. A színház előtt állók, köztük több huszártiszt is, kik Szilávy mellett állottak szintén futottak Szilávy után. — A nézők nem a leghizelgőbb kifejezésekkel illették a Mérőt üzöbe vett hadnagyot.

Az pedig kardjával a futó Mérőt hátlról csapkodta egész a Szikszay-féle házig, hol Mérő összerogyott. Ekkorára a rendőrök is megjelentek s ezek beszélgették a rendőrségi központra, hova már az utcáról dr. Balkányi Ede kerületi orvos is kísérte, később ott voltak dr. Altmann Béla, dr. Szöllösi Béla és dr. Glük Lajos, kik bevarták és bekötötték Mérő sebeit. Több kisebb sérülés van karján és arcán, de legsúlyosabb és veszélyes az a 15 czm. hosszú csontig hatoló fej seb, a melyet az első kardcsapásra kapott.

Szilávy mikor az orvosok Mérő sebeit kötözték, bement a rendőrségi központra, hol az inspekziós biztossal szintén szóváltása volt. Az eset hírére Jekelfalussy Lajos tábornok és Perczel József tábornok, kinél Szilávy jelentkezett is, megjelentek a színházban és az utóbbi a rendőrségnél is informáltatta magát a kinos esetről. A rendőrség jegyzőkönyvet vett fel az esetről s azt még a tegnapi nap folyamán Szilávy megbüntetése végett áttették a katonai parancsnoksághoz.

Az Ottomán bank és a keleti vasutak.

Budapest, decz. 7. (Saját tud. táv.) Az Ottomán-bank tegnap utasítást kapott a keleti vasutakat megillető összeg kifizetésére.

A párisi új orosz nagykövet.

Budapest, decz. 7. (Saját tud. táv.) A »Figaró« jelenti, hogy Úrucsov brüsszeli orosz nagykövet utódjává nevezik ki. A lapok mára kinos incidenseket várnak. A szenátus mai ülése valószínűleg döntőbefolyású lesz.

A Dreyfus-ügyhöz.

Budapest, decz. 7. (Saját tud. táv.) A párisi szenátusban ma interpellált Scheurer-Kesztnér a Dreyfuss-ügyben. Lázás érdeklődéssel várták az interpelláció eredményét. Eddig csak az a hír, hogy a szenátus bizalmat szavazott a kormánynak és Scheurer le fog köszönni alelnöki állásáról.

Zavarok Porteau Princ-ben.

Budapest, decz. 7. (Saját tud. táv.) Jamaikából érkezett jelentések szerint, Porteau Prince város utcáin falragaszok jelentek meg e felirással: Le a kormánnyal. A csapatokat laktanyáikon összpontosították.

A »Báthory« gőzös katasztrófája.

Fiume, december 7. (Saj. tud. táv.) Az Adria teengerhajózási társasághoz éjjel érkezett távirat szerint a Post Patridgenal zátonyra jutott »Báthory« tehergőzös elsüllyedt. Noha a rakományak, 350,000 frtnyi és a hajónak 300,000 frtnyi értéke biztosítva van, az Adria, a Jókai és Báthory hajók katasztrófája által mintegy 170,000 frtot veszít biztosítása tőkealapjából. A katasztrófa részletei még ismeretlenek.

Tápioszelei zendülés.

Budapest, decz. 7. (Saját tud. táv.) A tegnapi tápio-szelei zendülésnél a huszárok kétszáz munkást elfogtak.

Hradil elítelve.

Budapest, deczemb. 7. (Saj. tud. táv.) Hradil Alfonzot, a dohány-utczai rablógyilkost a törvényszék kötél általi halálra ítélte. Hradil felebbezett.

KÖZGAZDASÁG.

TOZSDE.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatózsde.

Készáru buzában az irányzat szilárd volt.

Határidők.

Budapest, decz. 7.

Buza tavaszra	11.96
Tengeri	5.50
deczemberre	4.93
Rozs ősze	8.70
Zab ősze	6.46

Értéktőzsde.

Az irányzat szilárd. Budapest, decz. 7.

Osztrák hitel	355.75
Magyar hitel	388.75

Allamvasut	338.25
Déli vasut	89.50
Rimamurányi	248.50
Magyar jelzalog	279.75
Magyar leszámítoló	252.25
Villamos vasut	283.—
Salgótarjáni	615.—
Iparbank	101.25
Budapest közuti	393.—
Kereskedelmi bank	1444.—

Bécs, december 7.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	355.80
Magyar hitel	388.50
Allamvasut	338.50

Hivatalos arfolyamok

budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. december 7-én.

Magyar aranyjárdék 4%	122.10
Magyar koronajárdék	99.80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	121.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.75
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.—
lalmé.ési jog megváltási kötvény	101.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön	153.—
Tizzaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	139.—
Osztrák járadék papirban	102.—
Osztrák járadék ezüstben	102.—
Osztrák járadék aranyban	123.—
O z t á k korona járadék	102.—
1860. osztrák államsorsjegyek	143.25
Os ráx magyar bankreszvény	950.—
magyar hitelbank részvény	388.50
Osztrák hitelintézeti részvény	355.60
Páris vista	338.—
20 márkás arany	955.—
Német birod lmi márka	592. 1/2
London vistic	120.30
Páris vista	47.70
20 márkás arany	11.80

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszser ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynél, csúznál, tagszagatásnál és meghüleseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony“ védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza. **RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállitók, RUDOLSTADT.**

„COLUMBIA-DRILL“

Logomóbil és gőzszállító gépek készletének leírása: A gép 12 lóerős, szilárd keretű, hirtelen megállítható, továbbá járulékos gépek, hirtelen megállítható, uszító-otlak, kőmunkások, kaszáló- és aratógépek, szennyezőgépek.

Részletes ábrák a gépnek minden részéről. A gép minden részéről részletes ábrák, melyek a gép szerkezetét és működését szemléltetik. A gép minden részéről részletes ábrák, melyek a gép szerkezetét és működését szemléltetik.

GLAYTON & SHUTTLEWORTH mezőgazdasági gépgyártások
BUDAPEST, Váci-körút 63. sz.

Által a legújanyosabb árak mellett ajánlatnak:

Sürgőnyezim: **Alacsritter.**

Karácsonyi kiállítás.

A nagyérdemű közönség szíves figyelmét felhívjuk

Karácsonyi kiállításunk

megtekintésére.

Egyszersmind ajánljuk mind a legolesőbb bevásárlási forrást, ugymint, mindenféle **karácsonyfa díszek, bombonierek, dobozok, cukorkák,** teljes karácsonyfára való díszítés 1 frt 50 krtól egész 3 frtig ezen olcsó árakat azért állapítottuk meg, hogy a nagyérdemű közönség meglegyen kimélve a sok hiába való járkálástól.

Ajánljuk továbbá ő Felsége a király által kitüntetett csokoládé szalon bombonokat **diós, mákos és tejes** kalácsokat. Vidéki megrendelést gondos csomagolás és pontos szétküldés mellett teljesítünk, elvállalunk karácsonyfa díszítést, melyet tisztelt vevőinknek díjmentesen díszítünk.

A n. é. közönség szíves pártfogását alázattal kérjük

Alacs és Ritter,

czukrász.

Nagy-Varad, Bémer-tér.

Sürgőnyezim: **Alacsritter.**

BELÉPÉSI FELHÍVÁS!

A »POLGÁRI TAKARÉK- ÉS SEGÉLYSZÖVETKEZET«
III-ik ÉVTÁRSULATÁBA.

348 5-15

A „*Polgári takaré- és segély-szövetkezet*“ módosított alapszabályai szerint 1898. január 1-én új évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1900. év végeig tart. Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket *s minden üzletrész után hetenként 10 kr (20 fillér) fizetendő.* A három év eltelté után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések daczára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyeresémet hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg $\frac{1}{2}$ részét 6%-os kamattal mellett minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok belépésének és a heti fizetések bérmentes teljesítésének

megkönnyítése céljából a szövetkezet a postatakarékpénztárnál számlát nyitattott.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 5 kr beiratási díj fizetendő s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére irt könyvecskáját.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait valamint mindazokat, kik az 1898. január 3-tól kezdődő 3-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a szövetkezet üzlethelyiségében (Szent László-tér, Kovács-féle ház) **mielőbb** beiratkozni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1897. november hó.

A »Polgári takaré- és segélyszövetkezet«
igazgatósága.

A III-ik évtársulat befizetési napjai:

hétfő délután 3—5-ig,
csütörtök délután 3—5-ig.

A szövetkezetnek eddig több mint 1100 tagja van, mintegy 20,000 üzletrészszel.

Hatóságilag engedélyezett

VÉGELADÁS.

FREYBERGER ALBERT-nél

az összes áruk, mint

**Blousok, muffok, sapkák és a raktáron levő divatcikkek
félárban árusítatnak.**

A karácsonyi ünnepekre a legalkalmasabb ajándéku szolgáló

kézimunkák

gyönyörű választékban, **potom áron** kapható

FREYBERGER ALBERT-nél,

Nagyváradon, fő-utca.